

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

Št. 2 – Leto 70

26. April 2024

NOVI UP

Jesen. Skozi odprtine velikega okna se sliši šelestenje listov, ki v objemu nežnega vetra melodično zaplešejo. Narava počiva. Sivi oblaki se razpenjajo na nebu in zakrivajo sončne žarke. Barve se spreminjajo od živo zelene v obledelo rumene do rjavkaste. Vse je bolj hladno in pusto.

Zamislim si, da je ta jesen podobna tudi človeku ki ob počitku razmišlja vse za nazaj in za naprej. Doživlja tudi spremembe in, tako kot listje, se prav gotovo ovija v plesu časovne melodije.

Tako kot danes je bilo morda tudi včeraj, tudi nekdaj.

Pred sedemdeseti leti je naš Zorko Simčič razglabljal o problematiki v sodobni književnosti. Bilo je razmišljanje v obliki predavanja po pregledani anketi. Takrat -kot zaključek- je dejal: »... meseci in leta bodo pretekla, preden bodo, mnoga s pomočjo ankete, ta vprašanja v teoriji obdelana. Poglavitna naloga Slovenske kulturne akcije je prav v tem, da pripomore do objave praktičnih rešitev«.

Verjamem, če danes predstavimo podobno anketo bomo, zakaj ne, pred sličnim izidom; edinole si ne moremo privoščiti dolgotrajnosti, kakor jo je navedel Zorko sam. Prizadevanja in težave so in bodo vedno, ko gre za neko skupnost. So pa vedno rešljive, če se dela z dobro namero in v skupno dobro.

Danes je vse bolj povezano, vse lažje in vse težje ... leta nazaj ni bilo tako a vseeno, zaradi okoliščin, tudi ni bilo lahko.

V vsakem primeru je vedno potrebna neka pomirjevalna in spodbudna beseda.

Leta 1954 lahko preberemo sledeči odmev iz ZDA: »Pokazali ste, da ste kos nalogi in da veste, za kaj gre. Res, v Argentini imate sedaj najboljše moči. Če pade eden, ga kar lahko nadomestite. Zelo čestitam; dokler bo ostalo še kaj takih, bo naš narod ostal srečen ... Želeč Vam, da bi se stvar posrečila in šla na polje, v kulturno korist ... Vam vdani Anton Grdina.«

Prav gotovo so take besede jemali v zadovoljstvo in na podlagi teh hranili navdušenje in energijo za nov korak ... korak za korakom ...

Seveda bilo je vsega na tej poti, a je še vseeno prevladal novi up ... in vse do danes.

NÁBLUS

Tone Rode, Náblus, Spremná beseda Miklavž Komelj, Mohorjeva Celovec, Celovec, 2023, 86 strani.

Tone Rode želi v tej novi stvaritvi spregovoriti današnji družbi o Jezusu Kristusu na sodoben način. Pesnitev nosi ime po kraju, kjer se je Jezus srečal s Samarijanko, Sirah, danes Náblus. Naslov nam nakaže, da je za avtorja osebno srečanje s Kristusom bistveno v življenju vsakega človeka.

Náblus ni duhovna poezija, je poetična drama, ki je začela nastajati v dobi koronavirusa in je osnovana na podlagi Eliotove Puste dežele (T. S. Eliot, *The waste land*, 1922). Eliot v tem delu govori o stanju po prvi svetovni vojni. Tone Rode ugotavlja, da je sto let kasneje svet v podobnem stanju in da se, na različne načine, človeštvo vedno sooča z istimi skušnjavami, z bojem med dobrim in zlim. V tej pesnitvi odgovarja na življenjska vprašanja iz krščanskega vidika.

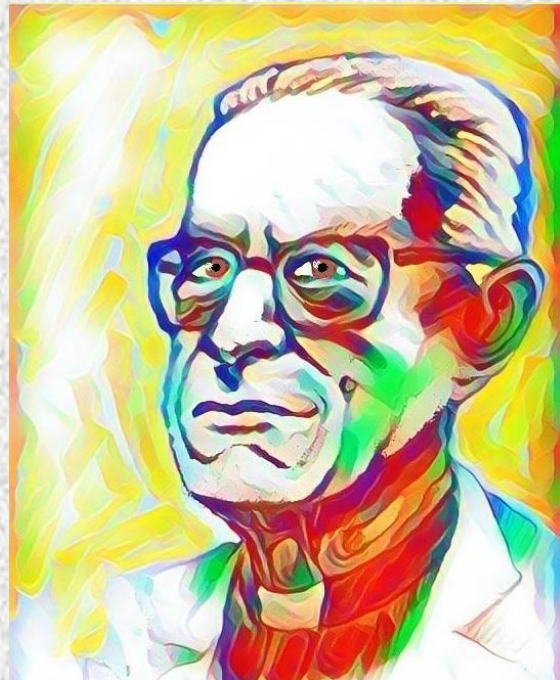
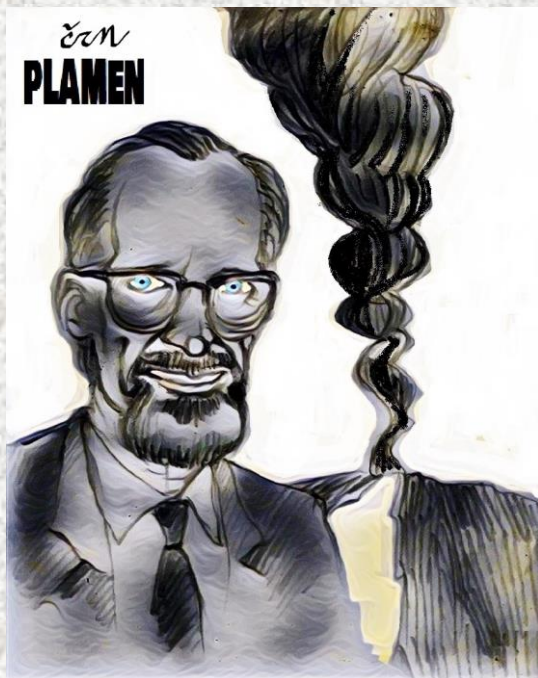
Náblus ima enako strukturo kot Pusta dežela: je razdeljen na pet delov, ki imajo iste naslove kot Eliotovi: I. Pokop mrličev, II. Partija šaha, III. Pridiga o ognju, IV. Smrt v vodi in V. Kaj je rekel grom. Enaki so tudi prvi in/ali zadnji verzi. Na tej podlagi pa je nastala izvirna poetična drama v kateri nas nagovarjajo tri »osebe«: Bralec, Moški in Ženska. Delo dopolnijo opombe s katerimi nam avtor razlaga od kod navdih za nekatere misli.

Tone Rode nam svoje zadnje delo ponuja ne samo v običajni tiskani besedi ampak tudi v zvočni obliki. Lahko jo poslušamo na njegovi spletni strani www.tonerode.com

Knjigo so predstavili v Ljubljani v Galeriji Družina 7. marca tega leta. Predstavil jo je glavni urednik Mohorjeve založbe Hanzi Filipič v pogovoru z avtorjem in z literarnim kritikom Sergejem Valijevim. Slednji je izrazil, da je to novost v slovenski poeziji ter opredelil Náblus kot pesnitev, v kateri se prepletajo lirične, epske in dramske prvine. Ob tej priložnosti je dramski igralec Pavle Ravnohrib recitiral izbrane odlomke iz knjige.

----- *** -----

ZNANI OBRAZI

Gregor P.

Prilagamo vam osnovo celotne tretje številke.

Vabilo k udeležbi prvi literarni anketi.

Ne spreglejte članek "Naši domovi"

UDELEŽITE SE LITERARNE ANKETE!

Še enkrat ponavljamo vprašanje:

1. Vam je pisanje naših pesnikov in pisateljev izven domovine všeč in zakaj?
2. Katere slovenske pesmi, novele, povesti, knjige, tiskane oziroma izdane v zadnjih letih izven domovine, so Vam bile najbolj všeč in zakaj?
3. Če bi bili pisatelj, o čem bi govoril Vaš prihodnji roman?
4. Berete več ali manj kakor ste nekoč brali doma? Katere domače in tuje avtorje? Zakaj?
5. Ali ste po letu 1945 brali kakšno izvirno doma napisano knjigo? Katera Vam je bila najbolj všeč in zakaj?
6. Ali bi naj pisatelji uporabljali dogodke zadnjih let doma kot gradivo, ali pa mislite, da smo še preblizu?
7. Ali Vas bolj prepriča dogodek iz naše bližnje preteklosti, obdelan v poeziji ali prozi?
8. Izrazite kdaj ustvarjalcu, pismeno ali ustno, svoje mnenje o prebranem? Svoji ožji družbi? Nikomur? Zakaj?
9. Ali je literarna kritika vedno potrebna? Ali je naša preostra ali premalo ostra?
10. Če bi izbirali snov ali kulturno-literarno revijo, o čem bi govorili izbrani članki?
11. Na kaj ste kdaj pomislili v zvezi z našo književnostjo?

Odgovori, podpisani ali nepodpisani, naj ne bodo prekratki. Uporabili se bodo kot gradivo za članek o knjižni anketi, namenjen za revijo „Meddobje“. Prosimo, oddajte odgovor osebno na kakšnem prihodnjih kulturnih večerov ali pa po pošti na „Slovenska kulturna akcija“ (Anketa), Granaderos 61, Buenos Aires. Noben odgovor ni premalo važen! Pošljite!

IVAN MEŠTROVIČ

Slovensko kulturno akcijo je doletela izredna čast, da ji je mojster Meštrovič dovolil pokazati članom in vsem v argentinski prestolnici živečim Slovencem eno najlepših zbirk svoje nepopisno visoke umetnosti. Ta zbirka je prav te dni doživela obogatitev s petimi na novo došlimi skulpturami. Kolekcija bo tako obsegala osem plastik in okrog dvajset risb, med njimi nekatere izredne velikosti.

Umetnine, ki jih bomo gledali v nedeljo 27. junija, imajo neocenljivo vrednost. Niso samo plod umetniške moči enega največjih mojstrov zapadnoevropske umetnosti, so tudi izraz najplemenitejše očetovske ljubezni do svoje hčerke, katero je s temi čudovitimi izlivi svoje duše obdaroval. Naj omenimo le risbo, ki jo je poklonil svoji nevesti, poznejši ženi, dragulj, ki ga kiparjeva hčerka, gospa Marica Meštrovič - Pelicarič hrani kot najdražjo vez s svojimi starši. Tako se nam bo Ivan Meštrovič približal ne samo kot umetnik, ampak tudi kot človek - mož - oče.

Ta veliki sin bratskega hrvatskega naroda deli zdaj z nami usodo izseljencev. Ni bil nikoli politik in to rad poudari, toda vedno je bil v službi svojega naroda. Med prvo svetovno vojno prav tako kot zdaj je šel v tujino, da z veličino svojega dela opozarja svet na pravo ceno, ki jo njegov narod ima in zasluži. Ni samo sila njegove forme, ki zmaguje v New Yorku in Londonu prav tako kot v Parizu, kadarkoli se tam pojavi; moč duha je, ki kraljuje nad vsem kaosom zapada, kadar spregovori Meštrovičevo delo, če je kdo ljubljenec božji, potem je to Meštrovič. In božjo ljubezen vrača svojemu Stvarniku z vso hvaležnostjo, kot je zmožen samo — božji ljubljenec.

V pričakovanju Meštrovičevega odgovora na našo prošnjo za to razstavo smo grešili. Dvomili smo o uslišanju in to je bil greh. Vedeti bi morali —o mi maloverni!— da človek kot je Meštrovič, dobrote odkloniti ne more in ne zna. Posebno je ne bi znal odkloniti Slovencem, ki jih je imel vedno rad. Od tedaj, ko se je družil z našimi Vesnami na Dunaju, pa vse dotlej, ko je videl, da je vzgojil novo generacijo slovenskih kiparjev. Nepozaben mi ostane obisk v njegovem ateljeju v Zagrebu. Bila nas je skupina umetnostnih zgodovinarjev. Vse nam je razkazal, razlagal, čemu tudi! Spraševal nas je o slovenskih znancih — umetnikih. Nazadnje je naročil: »Pozdravite mi vašega Plečnika!«

Meštrovičeva razstava bo za argentinske Slovence dan uživanja najčistejše lepote. Bo pa tudi dan, ko bo zrastle naš pogum, ko bo znova zaživela vera v odrešenje in ki bo utrdil naša upanja. Za vse te dobrote, mojster Ivan Meštrovič, se Vam že zdaj Slovenci v Buenos Airesu iz dna svojih src zahvaljujejo.

M. M.

**NEDELJA, 27. JUNIJA 1954 Dvorana Dekleva, Jorge Newbery in Cordoba
RAZSTAVA KIPOV IN RISB IVANA MEŠTROVIČA**

Podrobnosti v programih, ki veljajo kot vstopnice in so v predprodaji v papirnici Santa Julia in na Granaderos 61.

NAŠI DOMOVI

Verjetno ga ni Slovenca v Argentini, ki si ni vsaj enkrat zaželel svoje lastne hiše. Težnja po lastni hiši je sploh značilen pojav za vse tuje naseljence. Najhitrejši način doseči nek notranji mir in občutek varnosti na tujih tleh je zgraditi si svoj dom, ki bo postal nekaka trdnjava, varno пристanišče sredi nevarnih čeri. Precej je že Slovencev, ki so srečni lastniki svojih domov. Mnogo pa je onih, ki se ukvarjajo z mislijo ustvariti si svoje ognjišče. Sedaj, ko država in razne banke pomagajo kreditirati stanovanjske zgradbe, se je odprla možnost priti do lastne strehe najširšim slojem, kateri bi sicer težko sami financirali sorazmerno tako drago podjetje. Mislim, da je potrebno ob tej priložnosti spregovoriti nekaj besed o naših domovih.

Če vprašamo znanca, ki gradi svojo hišo, kaj si predstavlja pod besedo „dom“ ali „bivališče“, nam bo verjetno dal tale odgovor: Bivališče je poslopje, ki nudi stanovalcem zavetje pred vremenskimi neprilikami in ga „izolira“ od ostalih ljudi. Težko bi slišali kaj več od našega znanca o konceptih sodobnega „bivališča“.

Kar se pa tiče materialne zasnove njegove hiše, v tem pa je pravi izvedenec. Govori nam ure in ure o svojih idejah, kritizira sodobno arhitekturo, nazadnje pa privleče na dan načrt svoje bodoče hiše, ki pa je ponesrečena kopija standardnih hiš, katere projektirajo razne gradbene družbe iz čistega dobičkonosnega nagiba.

Razlaga našega znanca sicer ni bila napačna, a bila je nezadostna. Človeško bivališče je še nekaj več kot samo streha in štiri stene. Najprej je tehnična ustvaritev; precej zamotana pa tudi draga. Zahteva celo vrsto izobraženega osebja, ki pod vodstvom projektanta ali gradbenika izvršijo delo tako, kot si ga je zamislil lastnik. Povprečni hišni lastnik nima prave tehnične izobrazbe, da bi mogel sam izvesti načrt, zato je potrebno, da se posvetuje ali poveri delo čim bolj izvedenemu projektantu.

Drugi faktor človeškega bivališča je socialna enota. V tem slučaju predstavlja družinsko celico. Družina je prvina človeške družbe; nič manj važen ni zato njen materialni ali fizični okvir, v katerem ta celica živi in se razvija. Vsako bivališče mora biti izraz individualnosti bodočega stanovalca. Mora vsebovati značilnosti njegovega načina življenja, z drugimi besedami: mora funkcionirati.

Bistvo je v tem, da stanovanje služi stanovalcu in ne obratno. Upoštevati moramo še druge faktorje, na primer naš način življenja, ki se je v zadnjih letih bistveno spremenil. Ne le kmet, tudi meščan se je moral v tem velemestu prilagoditi novim življenjskim pogojem. Važno je tudi dejstvo, da otroci odraščajo in bodo imeli čez 10 let precej drugačne potrebe, kot jih imajo danes. Hišni gospodinji mora biti čim bolj olajšano delo, saj preživi največ časa doma. Kuhinja naj bo „funkcionalna“, a pri tem tudi »humanitarna“ naj družijo več družinskih opravil in del. Imeti mora poleg delovnega prostora (kuhanje, pranje, likanje) prostor za igranje otrok, kotiček za zajtrk ali manjše kosilo, morda celo nekaj dnevni prostor. V vseh hišnih prostorih naj bo dovolj vzidanih omar, katerih nujnosti gotovo ni treba posebej upravičevati.

Dalo bi se govoriti še o važnosti razsvetljave, prezračevanja, osončenja, termične in akustične izolacije itd, itd., a danes za to ni prostora.

Pač pa moramo omeniti tukaj našo arhitekturno tradicijo, če nam že pomanjkanje gradbenih materialov ali druge tehnične težave onemogočajo vdihniti zunanosti naše hiše izrazit slovenski značaj, potem vsaj glejmo, da bomo to skušali storiti v njeni notranjosti. Vendar s tem ni mišljeno, da bi naše sentimentalne vezi s preteklostjo morale prevladati težnjo po pridobitvah moderne tehnologije in arhitekture.

Končno moramo opozoriti na psihološki faktor človeškega bivališča. Winston Churchill je dejal: »Dajmo obliko našemu domu, in ta bo dal obliko našemu življenju«. Veliko resnice je v tem stavku. Zgradba, delo človeških rok in človeškega uma, ima svoj značaj, katerega mu je vtisnil ustvarjalec. Ta značaj je obenem odsev dobe in njegovega bližnjega okolja; v njem se zrcalijo poleg umetniške kvalitete ustvarjalca tudi miselnost, kulturni in socialni položaj ljudstva, ki obdaja umetnika. Lahko je torej razumljivo, da zgradba izžareva in posreduje svoj značaj ljudem, ki jo obdajajo ali živijo v njej.

Buenos Aires je značilen primer kolektivnega in individualnega planificiranja, katero je imelo svoj začetek pred 400 leti, ko so prvi španski kraljevi predstavniki začrtovali oblike bodočemu mestu. Danes se arhitekti s težavo trudijo spremeniti lice bolnega mesta z različnimi »kirurškimi" posegi. Kljub vsem novim, večinoma dokaj posrečenim poskusom moderne arhitekture imamo celo armado projektantov, ki jim je pač edini cilj zaslužek in jim ni nič mar lepota in koristnost stavbarstva ter kulturni napredek prebivalstva.

Upajmo, da se bodo slovenski projektanti, gradbeniki in hišni lastniki ubranili tem nevarnim tokovom. Medsebojni posveti, članki v časopisju, ankete in predavanja naj ta vprašanja še bolj razčistijo. Brez naprednih diskusij ni naprednih stvaritev. Tudi naše kolektivne zgradbe pridejo pri tem v poštev. Več društev in organizacij namerava v bližnji bodočnosti zgraditi svoje lastne prostore in dvorane. Bodimo napredni pri izbiri in ocenjevanju projektov. Naše zgradbe bodo postale spomeniki in zgovorne priče kulture slovenskih izseljencev in naši potomci bodo po njih sodili veličino našega duha.

S tem začenjamo reševati novo vprašanje, gotovo eno najbolj perečih za vse slovenske izseljenske skupine. Pisec ga je obdelal iz buenosaireškega gledišča. Položaj v drugih slovenskih izseljenskih središčih je podoben. Slovenski družinski pa tudi društveni domovi in cerkveni hrami po širnem svetu so največkrat takšni, kot bi Slovenci arhitekturne tradicije sploh ne imeli. Pa imamo tako krasno ljudsko arhitekturo: primorsko, gorenjsko, prekmursko, tip furmanskih postaj ob cesarski cesti, poleg prav posebne graščinske arhitekture, ki ima svoje odseve v pristavah in večjih kmečkih dvorcih, potem še edinstveno baročno cerkveno stavbo. V novejši dobi smo imeli arhitekto kot Jagra, ki se je uveljavil v ZDA, a škoda, da je več med tujci kot pri naših, Fabianija, Vurnika in svetovno znanega Plečnika, pa še dolgo vrsto mlajših.

Angleži in Nemci so dali svoj značaj celim predelom velikega Buenos Airesa (Adroque, Temperley, Belgrano, Florida, Vicente Lopez), Skandinavci in Holandci vsaj posameznim reprezentativnim stavbam in tudi blokom. Slovenci? — Ne trdimo, da bi morali v pampi zidati gorenjsko ali kraško. Trdimo pa, da moramo nadaljevati, ne posnemati, tudi v tujini svojo slovensko stavbarsko tradicijo s kvalitetnimi deli. V Buenos Airesu imamo odličnega slovenskega arhitekta, staronaseljca mojstra Sulčiča, ki je ustvaril že mnogo umetnin, pa ga premalo poznamo; dozoreva nam naraščaj, iz katerega je izšel gornji članek. Treba se je teh priložnosti samo poslužiti. Tudi drugod delavcev ne manjka, samo zaposliti, za nasvet vprašati jih moramo. Arhitekt napravi svoje delo vedno bolj uspešno in ceneje, kot kdo drugi, prav tako kot se bolniku vedno bolj izplača učen zdravnik kot mazač.

Op tajn.

DOSEDANJI KULTURNI VEČERI

Po umetniškem večeru 11. aprila t.l. je priredila „Slovenska kulturna akcija“ do natisa te številke „Glasa“ še štiri kulturne večere. Svoje napovedi je izpolnila v celoti in samo v enem primeru z nekoliko izpremenjenim, pa zato razširjenim sporedom.

Večer severnoameriške sodobne slikarske, kiparske in glasbene umetnosti dne 29. aprila je privabil nad 60 poslušalcev. Predvajanih je bilo 5 filmov, ki jih je posodila severnoameriška ambasada. Pri vseh teh filmih je občutiti težnjo po popularnosti in populariziranju snovi. Pri prvem, ki je kazal sodobno ameriško kiparstvo, je komentator Marijan Marolt lahko ugotovil mnogo sorodnosti s sedanjo slovensko produkcijo v domovini, pa kvaliteto, ki jo v Ameriki živeča Hrvat Meštrovič in Slovenec Gorše gotovo prekašata. Moderno slikarstvo 2. filma bo znatno izpopolnil članek Franceta Goršeta v „Meddobju“; iz množice stilnih nasprotij nikakor ni mogoče izluščiti še kakšnega bistva severnoameriške umetnosti. Filmskemu avtorju je bil tehnični postopek pri slikanju važnejši kot vsebina umetnine. Precej detajlov iz dela Granta Wooda je omajalo podnaslov kataloga, da je to največji ameriški slikar; mnenje, ki ga je sporočil tudi B. Kramolc, ko je bral napoved sporeda v „Glasu“. — Vsebinsko zelo površen je bil film „Glasba v ZDA“, čeprav najbrž takšna nagla površnost Amerikancu prija. Mnogo boljši in tudi za Ameriko častnejši je bil zadnji trak o zboru Bach's Orfeon v mestu Betlehemu. Vnema, ki jo kaže majhno mesto za zahtevno izvedbo Bachovih kompozicij, mora na naše nepoklicne zборе naravnost vzpodbudno vplivati. Zato smo tudi pevce vseh zborov posebej vabili.

Obiskovalci prvega literarnega večera 13. maja so dvorano napolnili. Lojze Novak je sam bral „Jakoba Sršena“, Maks Nose je recitiral dve Beličičevi ljubezenski; izkazala se je nova recitatorka Lučka Kralj s Kalinovo „Ob prvem matutinu“, odkritje za javnost je bila ena izmed verzij Novačanovih prologov k „Frideriku

Celjskemu", ki jo je podal Nikolaj Jeločnik. Nekatere recitacije je spremljala na klavirju Ančica Kralj. Vmes so dvakrat zapele sestre Finkove. Skioptične slike so spremljale satiro na bistvo slikarstva, ki jo je sestavil Anonimus in govoril Jeločnik. Predsednik Jurčec je podal pojasnila k literarni anketi, vodja literarnega odseka, Zorko Simčič je govoril o problematiki v sodobni književnosti. To kratko predavanje je nakazalo probleme, pred katerimi stojita odsek in revija; meseci in leta bodo pretekla, preden bodo, mnoga s pomočjo ankete, ta vprašanja v teoriji obdelana in poglavitna naloga Slovenske kulturne akcije je prav v tem, da pripomore do objave praktičnih rešitev umetnin.

20. maja so se Slovenci poklonili Antoninu Dvoraku ob petdesetletnici njegove smrti. Predavatelj prof. Geržinič, ki zdaj vodi glasbeni odsek, je poleg skladateljevega življenjepisa —, ki ga je izpolnil predvsem opus njegovega ustvarjanja, — podal pregled slovenskih odnosov do Dvoraka. Po dveh krajših skladbah (eden Slovanskih plesov in Pesem, ki me je naučila mati) je Božo Fink podal razlago 5. simfonije, ki so jo nato v žejo docentni reprodukciji poslušalci sprejeli s tiho zbranostjo. Ker sta napovedana violinista oba zaradi fizičnih nevšečnosti morala odpovedati sodelovanje, je poleg dodatnih plošč Dvorakove muzike skušal še film z novo, najmodernejšo aparaturo, ki si jo je akcija pridobila manjkajoče nadomestiti. Dva Dvorakova sodobnika je moglo občinstvo primerjati s češkim mojstrom; Liszta v Padarevskega interpretaciji Ogrske simfonije in Wagnerjevo uverturo k Tannhauserju pod Boehmom, ki ga na njegovih turnejah stalno spremlja naš Anton Dermota.

Peti kulturni večer je bil posvečen francoski srednjeveški umetnosti. Predavanja umetnostnozgodovinskega društva v Ljubljani niso bila nikoli boljše obiskana kot ta večer. Pet filmov, eden o luvreski zbirki srednjeveške skulpture, drugi o chartski katedrali, tretji o umetninah in arhitektonskem razvoju otoškega mesteca Mont Saint Michaele, četrti o vseh sodobnih slikarskih in kiparskih upodobitvah Ludvika IX., ki so podale celoten življenjepis vladarja-svetnika, in peti o miniaturah 15. in 16. stoletja (v barvah) je potrdilo ugotovitev komentatorja Marolta, da ta umetnost ni slehernemu Francozu samo v ponos, ampak do francoskega duha stalno oplaja in da prav zaradi tega Francija še vedno lahko umetnostno vodi Evropo. Vrhunske filmske režije in najtehtnejša nova muzika (Perrine, Honneiger itd.) so povezale umetnine davnih vekov v neslutene estetske užitke, ki so premagale tudi najtrdovratnejše nasprotnike „mašinizirane“ umetnosti. Filme je posodila z izredno ustrežljivostjo tukajšnja francoska ambasada.

SLIKARSKA RAZSTAVA ARHITEKTA SULČIČA

Arhitekt Sulčič, velik prijatelj Slovenske kulturne akcije, je tudi slikar. V ponedeljek 21. t. m. odpre razstavo svojih akvarelov v galeriji Witcomb na Floridi in vabimo vse naše člane in prijatelje, da razstavo obišejo, po možnosti že pri otvoritvi, ki bo njena ura objavljena v časopisih.

ODMEV SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Danes objavljamo nekaj izvlečkov iz pisem, ki nam jih niso pisali ustvarjalni člani, pač pa ljudje, ki jim je kulturni napredek zamejskih Slovencev pri srcu. Ti gospodje niso pisali pod vtisom kakšnega povabila k ustvarjalnemu sodelovanju, ampak le na obvestila o ustanovitvi družbe.

Č. g. Jože Guštin, duhovnik v Buenos Airesu, piše 29. aprila t.l.: O potrebnosti ustanove ni nobenega dvoma. Bog daj, da bi lepo in uspešno vršila svoje kulturno poslanstvo v Argentini! ... Zlasti bodo potrebni opore naši kulturni delavci na Koroškem in Primorskem. Med rojaki tukaj naj bi pazili, da ne bi ostalo vse samo pri gotovem krogu starejših izobražencev, ampak naj bi se zelo pobrigali za doraščajočo mladino ...

Č. g. Vinko Zaletel, kaplan v Št. Jakobu v Rožu 5. maja t.l.: Ko enkrat revija izide, jo bom po svojih močeh skušal razširiti. Sam sem navdušen nad vsakim dokazom našega kulturnega in znanstvenega ustvarjanja. Na Koroškem dela le par ljudi. Kaj drugega je z Ofarji, ki imajo kupe denarja in ... imajo svojo tiskarno in še podporo pri socialistih. Torej: po svojih močeh!

Dr. Vladimir Arko v Bariločah 13. maja t.l.: Prav nič ne skrivam svojega zadovoljstva nad hvalevredno akcijo, ki ste jo začeli. Poskušal bom dvigniti zanimanje, zlasti ker poudarjate, da so vsi kulturni delavci izven domovine, brez ozira na njih politično pripadnost, vabljeni, da sodelujejo.

Č. g. p. Ivan Caserman S. J. v Buenos Airesu 9. maja t.l.: Slovenska kulturna akcija je vsekakor posrečena zamisel in le želim, da bi tako lep načrt dela kmalu postal resnica.

Nestor severnoameriških Slovencev Anton Grdina v Clevelandu 16. maja t.l.: Lepo ste razložili zadevo; vsak človek, ki mu je kaj za 'izobrazbo', mora in bo pozdravil ta korak. Največja potreba je v današnjih časih ljudi pripraviti in zainteresirati za kulturo ... mogoče pa je, da bo dovolj ljudi, ki se bodo odzvali Vašemu začetku, vsaj pokazali ste, da ste kos nalogi in da veste, za kaj gre. Res, v Argentini imate sedaj najboljše moči. Če pade eden, ga kar lahko nadomestite. Zelo čestitam; dokler bo ostalo še kaj takih, bo naš narod ostal srečen. . . Želeč Vam, da bi se stvar posrečila in šla na bolje, v kulturno korist ... Vam vdani Anton Grdina.

REVIJA " M E D D O B J E "

Prva številka prvega letnika je v tisku. Med drugim gradivom bo prinesla ta številka esej Rude Jurčeca „Črke, misli, besede“, razpravo dr. Milana Komarja „S tokovi proti tokovom“ in članek dr. Ignacija Lenčka „Pismo iz Nemčije“. Pesmi sta prispevala Vinko Beličič in Jeremija Kalin, leposlovno prozo Bine Šulinov in Lojze Novak. Objavljen bo pregled literarne zapuščine Antona Novačana in iz nje že tudi prvi izbor. Anica Kralj opisuje svoj obisk pri Bari Remec. Bara Remec je revijo tudi opremila in prav ta prva številka prinaša večje število novejših slikaričinih del. Obširen je informativni in kritični del; iz tega opozarjamo zlasti na prispevek kiparja Goršeta.

SPORED PRIHODNIH KULTURNIH VEČEROV

10. JUNIJA : Filozofski večer. Kultura in časovnost. Predava dr. Milan Komar. Koreferenta dr. Ignacij Lenček in dr. Vinko Brumen. Debata o predmetu.

17. JUNIJA: Paul Claudel. Genij 20. stoletja —• Dante naših dni. Govori Ruda Jurčec. — Film o Claudelu. Režija: J. L. Barault, glasba: Artur Honegger. — Dve pesmi (recitacija).— Odlomki iz dram: Violana o žrtvi in Peter Craonski o božjem stavbarstvu (Marijino Oznanjenje). — Devica Orleanska o svojem poslanstvu (iz dramskega oratorija „Ivana na grmadi“). —• Cantique de Messe (Opoldanski delež).

NEDELJA 27. JUNIJA: v dvorani „Dekleva“. Razstava kipov in risb Ivana Meštroviča.

8. JULIJA: Argentina v besedi in pesmi. Recitacije argentinske poezije, nekaj v izvirniku, drugo v prevodih. — Martin Fierro v prevodu Tineta Debeljaka. — Originalna in reproducirana glasba. Sodelujejo argentinski in slovenski umetniki.

15. JULIJA: Arhitektura — umetnost prostora. Beseda in filmi o modernem stavbarstvu. — Problem slovenskega naselja v tujini.

NEDELJA 25. JULIJA: Azazel. Žalna igra Ivana Preglja v priredbi in režiji Marijana Willenparta. Igralci: Nataša Zajc, Vanda Majcen, Nikolaj Jeločnik, Maks Borštnik, Maks Nose, Tine Kovačič , Oman in drugi.

29. JULIJA: Film — umetnost? Vodi Vinko Flek ob filmu Vittoria de Sicca: I ladroni di biciclette.

12. AVGUSTA: 2. filozofski večer.

19. AVGUSTA: Razstava slovenske izseljenske grafike. Razstavljajo: Marijan Koritnik, France Gorše, Aleksa Ivanc, Božidar M. Kramolc, Bara Remec. Dela teh umetnikov so zbrana ali že na poti. Za sodelovanje sta naprošena še Zoran Mušič in Anton Mihelič. Na poti je film o Goršetovem kiparstvu, ki ga je izdelal Anton Grdina. Ob začetku in med razstavo, ki bo trajala vsaj 4 dni, bo več strokovnih vodstev. Večina umetnin bo tudi na prodaj.

26. AVGUSTA: Novačanov večer.

9. SEPTEMBRA: Koncert slovenske komorne glasbe.

NEDELJA 19. SEPTEMBRA: Uprizoritev nove Willenpartove drame.

23. SEPTEMBRA: Večer Tineta Debeljaka.

7. OKTOBRA: Srečanje med ustvarjalci in publiko.

21. OKTOBRA: Literarni večer, posvečen Srečku Kosovelu ob petdesetletnici rojstva in Ivanu Preglju, dvema največjima s Primorskega.

18. OKTOBRA: Razstava slikarke Bare Remec in kiparja Franceta Ahčina.

Kadar ni objavljeno drugače, se vršijo kulturni večeri ob pol 8 v župni dvorani v Ramos Mejía, vstopnina pa znaša za nečlane 3 do 5 pesov; višja vstopnina bo zaradi večjih stroškov le k gledališkim predstavam. Za člane ni nikdar nobene vstopnine.

ROJAKI! PODPRITE SLOVENSKO KULTURNO AKCIJO Z RAZUMEVANJEM IN SODELOVANJEM!

LETOŠNJI KNJIGI

V prvi številki »Glasa« smo obljubili, da bomo v drugi že povedali naslova letošnjih knjig, ki ju nameravamo izdati. A še zdaj v tretji številki obljube ne moremo izpolniti. Urednik knjižne zbirke dr. Debeljak na stvari vztrajno dela. Dokler pa nista knjigi dokončno pripravljena, ne želi objave, da nam ne bi bilo potem potrebno svoje napovedi popravljati. Tvarine je dovolj in dobre, urednik bo zbral najboljše. Prosimo potrpljenja še do prihodnje številke, saj smo šele v četrtem mesecu po ustanovitvi.

----- *** -----

20.02.1954 – 20.02.2024

Zahvalna maša ob 70-letnici SKA

V torek 20. februarja zvečer smo se zbrali v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši ob priložnosti 70-letnice ustanovitve Slovenske kulturne akcije. Sveto mašo je daroval č.g. Franci Cukjati, petje je pa vodil č.g. Robert Brest.

Zdelo se nam je primerno, da se zahvalimo za dolgo pot, ki smo jo prehodili; prosili smo Boga in Marijo za pomoč in varstvo še vnaprej in molili za večni mir in pokoj vseh odbornikov, prijateljev in članov naše ustanove.

Predsednik, Damijan Ahlin, je orisal prehojeno pot, ki ni bila in ni lahka vendar, z združenimi močmi bomo skušali nadaljevati s poslanstvom v najboljši meri. Med drugim, je poudaril, da so skozi vsa leta tako odborniki kot člani delali brezplačno in še danes sami krijejo stroške svojega ustvarjalnega dela.

Ne smemo pozabiti, da za izvedbo kulturnih večerov in izdaje revije, knjig in glasila, so bili vedno potrebni meceni, ki so nas finančno podpirali. Od osamosvojitve Republike Slovenije leta 1991 dalje, pa smo tudi deležni denarne pomoči iz strani Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, preko razpisov. Za to pomoč smo zelo hvaležni, saj s to podporo upamo nadaljevati z našim poslanstvom.

Po sveti maši smo bili deležni prigrizka in žlahtne kapljice. Udeležili so se celo gostje iz Slovenije, katerih smo bili zelo veseli.

Leto 2024 je polno izzivov, načrtov in idej. Naša želja je, da bi Slovenska kulturna akcija še naprej zvesto povezovala rojake slovenskega porekla po svetu. Trdno upamo, da se bodo tudi mladi ustvarjalci približali in nadaljevali pot naših prednikov.

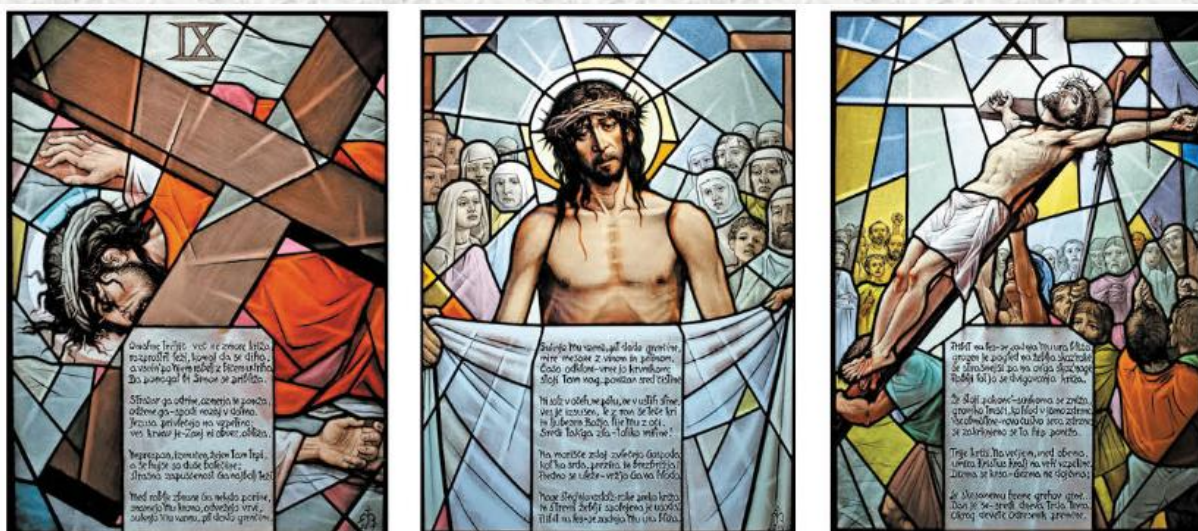

KRIŽEV POTNI VENEC

Marko Jerman. Razstava »Križev potni venec«, galerija Cankarjevega doma na Vrhniki (Slovenija), od 19. marca do 9. aprila 2024.

V torek 19. marca na praznik sv. Jožefa so otvorili razstavo »Križev potni venec« v galeriji Cankarjevega doma na Vrhniki.

Marko Jerman se je rodil v Barilochah. Po osamosvojitvi Slovenije se je z družino preselil v Slovenijo kjer se je posvetil predvsem izdelovanju vitraž a ustvarja tudi v drugih oblikah. Ob tej priložnosti se je prvič predstavil tudi kot

pesnik. Napisal je križev potni sonetni venec. To pesniško obliko sestavlja petnajst sonetov; zadnji sonet, magistrale, je sestavljen iz začetnih verzov prvih štirinajstih sonetov in iz prvih črk verzov magistralskih se bere ahrostik. V Jermanovem vencu je štirinajst sonetov posvečenih štirinajstim postajam križevega pota in ahrostik se glasi »Slavimo Gospoda«.

Razstavo sestavlja petnajst vitraž. Prvih štirinajst uprizarja postaje križevega pota ter v obliki soneta opisuje in razmišlja o njem. Zadnji vitraž so magistralski sonetnega venca.

Ob otvoritvi razstave je zbor zapel priložnostne velikonočne pesmi. Nato je Marko Jerman povedal kako je nastal ta sonetni venec. Razstavo je posvetil posebno svojemu očetu, g. Frenku Jermanu, ob 40 obletnici njegove smrti. Za zaključek je Ana Oberza recitirala sonetni venec o križevem potu.

Razstava je bila na ogled do 9. aprila.

skakcija

ska.novice@gmail.com

Slovenska Kulturna Akcija

skakcija@gmail.com

[Slovenska Kulturna Akcija](#)

WOLF POVEZUJE

Na dan 31. januarja je Društvo Hugo Wolf Slovenj Gradec organiziralo v koncertni dvorani rojstne hiše Huga Wolfa, koncertni večer pod naslovom: »Ne vem, je to stvaritelj luč zlata, kar duša čuti zdaj«.

Vabljeni k ogledu koncerta, ki sta ga izvedla baritonist Lucas Somoza Osterc s spremstvom na klavirju Javierja Mase. Gost večera je bil basbaritonist Marko Fink.

<https://youtu.be/vPZ5IQF5TIY?si=FwayG0SrAsownZTo>

Publikacije Slovenske kulturne akcije lahko naročite na sledeči elektronski naslov
skakcija@gmail.com

www.skakcija.org

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovena

Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina

Urejuje ga odbor, v koordinaciji tajništva. Edición: Comisión Directiva bajo la coordinación del secretario.

Tiskana oblika izhaja s podporo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.